LUUC KOOIJMANS

DE DAG DAT WIELRENNEN WEER LEUK WERD

DE ONSTUIMIGE OPKOMST VAN MATHIEU VAN DER POEL

2024 Prometheus Amsterdam

© 2024 Luuc Kooijmans
Omslagontwerp Bart van den Tooren
Zetwerk Elgraphic
www.uitgeverijprometheus.nl ISBN
978 90 446 5559 9

1
DE DAG DAT WIELRENNEN WEER LEUK WERD

Het is zondag 21 april 2019, de dag dat in Zuid-Limburg de enige Nederlandse wielerklassieker, de Amstel Gold Race, wordt verreden. Die is sinds mensenheugenis niet meer door een Nederlander gewonnen, maar dit jaar bestaat er een kans, want er is een Fenomeen opgestaan. Iedereen kijkt uit naar Mathieu van der Poel, de schier onverslaanbare veldrijder, die zich dit voorjaar op de weg heeft begeven.

Hij start in een rood-wit-blauw shirt, want hij heeft, als voorbereiding op het veldrijden, al wat langer meegedaan aan wegwedstrijden en het vorige jaar heeft hij zomaar het Nederlands kampioenschap gewonnen. Dat kampioenschap heeft een wending aan zijn carrière gegeven. Het heeft hem doen besluiten om serieus op de weg te gaan meedoen.

Met zijn lengte is hij in zijn kampioenstrui een opvallende verschijning in het peloton, vooral omdat hij daaronder een witte broek heeft aangetrokken. Een witte broek is beslist niet comme il faut. Hij heeft hem twee weken terug ook al gedragen en dat leverde een hoop commentaar op. Hij

had daarom moeten lachen. Hij vindt het mooi, bij die kampioenstrui.

Hij kan hem dragen, want het is ook mooi koersweer. Op de plateaus staat altijd wel wind, maar heel veel is het niet. De zon schijnt en het is eigenlijk best warm, het wordt 24 graden. Mathieu kent het parcours goed, hij heeft in de omgeving vaak gefietst. Bij de jeugd heeft hij er wedstrijden gewonnen.

De koers is 265 kilometer lang, maar er wordt vanaf het begin hard gereden. Het is hoe dan ook een zware wedstrijd, op en af door de Limburgse heuvels, over smalle weggetjes die noodzaken tot voortdurend draaien en keren. In een peloton betekent dat telkens remmen en je zelf weer haastig op gang trekken voor de volgende steile klim. Het is hectisch en het is slopend.

Het hoge tempo heeft het extra zwaar gemaakt, maar verder is het een normale wedstrijd – tot 43,5 kilometer voor de finish. Dan gebeurt wat in alle voorgaande wedstrijden ook is gebeurd en waarop iedereen hoopt: Mathieu demarreert.

Het is alom bekend dat hij een zoon is van de voormalige renner Adrie van der Poel en een kleinzoon van de legendarische Franse coureur Raymond Poulidor, die allebei furore hebben gemaakt in het grote wielrennen, het wielrennen op de weg. Maar Mathieu mag hun talent hebben geërfd, hij heeft hen niet willen navolgen. Hij heeft uitgelegd waarom: hij vindt wegwedstrijden saai. Urenlang moet je in een peloton meerijden zonder iets te ondernemen, want de wedstrijden zijn lang en je dient krachten te sparen voor de beslissende fase. Hij heeft daar geen geduld voor, zegt hij. ‘Op de weg is het vaak wachten, wachten, wachten. Dat vind ik

het moeilijkste wat er is. Ik wil even testen, even springen. De koers attractief maken.'

In het veld kan hij zich uitleven. Daar is het vanaf het startschot voluit koersen, een uur lang, en dan is het klaar. Je moet door zand en modder en over natuurlijke en kunstmatige hindernissen fietsen, springen en lopen, waardoor je bent gedwongen om voortdurend geconcentreerd te zijn en alles te geven – behalve als je altijd wint. In de winter heeft Mathieu 32 van de 34 veldritten waaraan hij deelnam gewonnen, evenveel als de vorige winter. 'Er komt niemand tot aan zijn enkels,' had een oude kampioen gezegd, 'hij is veel te goed.'

Vandaar dat hij het toch maar eens een voorjaar op de weg is gaan proberen. Het is ook de wens van zijn ploegbazen, die tot dan toe vooral actief zijn geweest in het veldrijden, maar op den duur graag een team zouden willen uitbouwen dat kan meespelen in de grote wegwedstrijden, de klassiekers. Mathieu zou daarin de ideale kopman kunnen zijn. Maar vooralsnog is zijn ploeg op de weg van bescheiden niveau en zal hij het op de beslissende momenten in de koers moeten stellen zonder ploeggenoten die hem uit de wind kunnen houden of gaten voor hem dichtrijden. Hij zal het alleen moeten doen.

Dat is hem tot dusver uitstekend afgegaan. Voorafgaand aan de wedstrijd van vandaag heeft hij een serie wedstrijden in België gereden. Hij had zijn topvorm uit het veld meegenomen en om zich niet te lang te vervelen plaatste hij in zijn eerste koers ruim voor de eindfase al een paar keer een versnelling. Maar zonder succes. Met een grote groep sprintte hij op de finish af. Daarbij gebeurde waarvoor zijn moeder altijd bang was. Zij was als kind met haar moeder gaan kijken naar een Touretappe waaruit haar vader bebloed en met breuken en een hersenschudding tevoor-

schijn kwam, en dat beeld was haar altijd bijgebleven. Mathieu heeft in het bos en in zand en modder leren sturen als geen ander. Eerder in de koers had hij dat getoond door, terwijl hij in het peloton reed, met zijn voorwiel in het voorbijgaan achteloos een steentje van de weg te wippen. Maar dit keer kon hij toch niet voorkomen dat hij tegen de grond ging. Er werd gekwakt en geduwd, hij werd uit balans gebracht door een renner naast hem en het volgende moment lag hij op de keien. Dat was nog te overzien, hij had met de crossfiets leren vallen en rolde soepel om. Hoewel hij voor in het peloton zat en de sprint in volle gang was wist iedereen hem te ontwijken. Hij wilde meteen opstaan, maar op dat moment knalde een onoplettende renner boven op hem en kreeg hij diens fiets over zich heen.

Rondom kropen renners met gescheurde shirts en geschaafde ledematen trekkebenend overeind, op zoek naar hun kapotte fiets. Mathieu bleef kermend liggen. Hij werd op een brancard afgevoerd naar het ziekenhuis.

De vrees bestond dat zijn seizoen al meteen voorbij was, maar hij voelde zelf al in de ambulance dat hij daar overhaast in was gelegd. Er werden inderdaad geen breuken vastgesteld, maar het was ook weer niet zo dat hij er met wat schaafwonden vanaf was gekomen. Hij was behoorlijk geblutst en hij had er best last van. Het was misschien verstandig om even rustig aan te doen, maar hij had in de winter niet voor niets al die extra duurtrainingen doorstaan. Hij ging zich de volgende wedstrijd niet laten afnemen. Dat was een koers met kasseistroken, waarop stuurmanskunst vereist is, en die hem dus moest liggen. Pijnloos was het niet, gaf hij toe, maar hij won wel, solo, nadat hij op een kasseistrook alle tegenstanders had afgeschud.

Dat was heel mooi, maar het begon allemaal pas echt in

Dwars door Vlaanderen, een wedstrijd die geldt als generale repetitie voor de wedstrijd waar het eigenlijk allemaal om ging, de Ronde van Vlaanderen. Terwijl er nog 63 kilometer waren te rijden trok hij daar al ten aanval. Dat was natuurlijk veel te vroeg, maar niet voor Mathieu: het peloton zag hem nooit meer terug. Met een groepje van vijf renners reed hij naar de streep en hij won de sprint.

De meeste mensen waren verrast. Veldrijden wordt beschouwd als een 'kleine sport', en hoewel Van der Poel daarin uitzonderlijk goed was gebleken, was het opzienbarend dat hij ook het grote wielrennen onmiddellijk kon domineren.

Vol verwachting werd uitgekeken naar de koers die hij als zijn hoofddoel had bestempeld, de Ronde van Vlaanderen. Zou hij in staat zijn om in zijn eerste voorjaar op de weg meteen een grote klassieker, een 'monument', te winnen? Het zou een stunt zijn, maar zijn opa, Raymond Poulidor, hield het niet voor onmogelijk. Hij had er de fysieke kwaliteiten voor, dat stond vast. 'Het is een geweldige atleet,' zei de oude coureur, 'als ik hem zie in zijn blote bast, dan is dat iets indrukwekkends!'

'Zondag zit ik voor de buis,' verzekerde hij een verslaggever. 'Mathieu is nog jong voor zo'n zware wedstrijd, maar hij is een geboren winnaar. Hij gaat een uitdaging niet uit de weg, hij gaat ervoor!'

Een plantenbak stond de stunt in de weg. Omdat hij had begrepen dat de Oude Kwaremont een helling was waar je beslist vooraan moest zitten, probeerde Mathieu in de aanloop daarnaartoe naar voren te rijden, aan de rechterkant van het peloton. Maar daarbij kwam hij een met bakstenen omzoomde plantenbak tegen. Het lukte hem niet om er helemaal overheen te springen, en daardoor ging zijn voor-

wiel kapot. Al balancerend en remmend stak hij zijn hand op om zijn ploegleider te waarschuwen. Op dat moment reed hij over een putje en brak zijn wiel in stukken. Hij ging over de kop.

Even bleef hij op zijn rug liggen. Hij kwam wel snel overeind, maar hij greep met een pijnlijke grimas naar zijn rechterbovenarm en bleef zo zitten. Het leek einde verhaal.

Zijn vader zat verderop langs het parcours in een auto de koers te volgen op een beeldscherm. 'Het is gedaan,' sprak hij. 'Het is gedaan.' Hij vond het niet slim dat Mathieu had geprobeerd langs het peloton te rijden: 'Hij kan goed sturen, maar was dat nou nodig?' vroeg hij zich hardop af.

Mathieu stond toch weer op. Hij kreeg een nieuwe fiets aangereikt en zette de achtervolging in. Verbeten denderde hij voorbij de rij met volgwagens. 'Een straaljager,' zei een van de ploegleiders die hem langs zag komen. Ze waren allemaal onder de indruk en er waren erbij die uit hun raampje leunden om hem aan te moedigen.

In een razend tempo reed hij de Kwaremont op. 'Ja, hij gaat hard, maar hij moet 150 renners inhalen,' zei zijn vader. 'Hij gaat die inspanning op het einde bekopen.'

Mathieu reed tientallen renners voorbij, maar de voorste groep kreeg hij niet in zicht. Ieder ander zou de zaak als hopeloos hebben beschouwd, maar Mathieu gaf niet op. Hij was in vorm, hij kon deze wedstrijd winnen. In de hoop dat het vooraan een beetje zou stilvallen fietste hij zo hard mogelijk door het niemandsland tussen het peloton en de kopgroep.

In de aanloop naar de Koppenberg werd zijn onverzettelijkheid beloond: hij kreeg de eerste groep in beeld. Met een enorme krachtsinspanning slaagde hij erin om boven aan de helling weer aan te sluiten. Daarna bleef hij achter in de

groep hangen om een beetje bij te komen. Daardoor miste hij de ontsnapping van de winnaar, zei hij naderhand.

Ondanks alle inspanningen die hij had moeten leveren om terug te komen wist hij nog vierde te worden. Iedereen was vol bewondering, en hij was zelf ook wel trots op zijn prestatie, maar uiteindelijk vond hij het toch vooral een gemiste kans. Met zulke goeie benen had hij zeker een kans gehad om te winnen. Volgens Raymond Poulidor was hem dat beslist gelukt. 'Het was meer dan indrukwekkend,' zei hij, 'zonder die val wint hij, zonder twijfel.'

Achteraf zag Mathieu diverse momenten waarop hij beter iets anders had kunnen doen. Hij was ervan overtuigd dat hij ondanks alle inspanningen toch nog had meegekund met de winnaar (Alberto Bettiol) als hij na zijn terugkeer niet achter in de groep was blijven hangen. Nu had hij hem niet zien gaan en ontdekte hij pas tegen het einde van de wedstrijd dat er iemand weg was. Dus dat was een strategische fout geweest. Het kwam omdat hij vooraf had getwijfeld of hij de afstand aan zou kunnen. Hij had gewoon ten onrechte gedacht dat hij zijn kruit al had verschoten. En heel die manoeuvre die tot zijn val had geleid was eigenlijk onnodig geweest, besefte hij. Het was helemaal niet noodzakelijk geweest om daar naar voren te rijden. Gebrek aan ervaring was hem daar opgebroken.

Hij had niet gewonnen, maar wat wel was komen vast te staan was dat hij de afstand van een klassieker aankon. Veldritten speelden zich af binnen een uur, maar een zware wedstrijd van zes uur kon hij dus ook aan. Sterker nog: hij kon de afstand beter aan dan de meeste anderen. Terwijl die in het laatste uur verzwakten, had hij gemerkt dat hij in dat gedeelte zelfs nog meer vermogen kon leveren dan eerder in de koers.